

**UCHWAŁA NR XXI/131/2025
RADY MIEJSKIEJ W STASZOWIE**

z dnia 31 marca 2025 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Staszów na lata 2025-2027.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465) oraz art. 176 pkt.1 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49) Rada Miejska w Staszowie uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji Program Wspierania Rodziny dla Gminy Staszów na lata 2025-2027, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Staszów.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Staszowie

Tomasz Klimek

MIASTO I GMINA
STASZÓW

Załącznik do Uchwały
nr XXI/131/2025
Rady Miejskiej w Staszowie
z dnia 31 marca 2025 roku

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY STASZÓW NA LATA 2025 - 2027

I. SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW.....	2
I. WPROWADZENIE.....	3
II. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU.....	5
III. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU.....	6
IV. CHARAKTERYSTYKA GMINY STASZÓW.....	7
V. ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE STASZÓW.....	9
POMOC SPOŁECZNA.....	9
PROBLEM UZALEŻNIEŃ WŚRÓD RODZIN.....	16
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	16
DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ.....	20
PROBLEM PRZEMOCY WSRÓD RODZIN.....	24
DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE PRZEMOCY.....	28
VI. ANALIZA SWOT PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY STASZÓW.....	29
VII. PARTNERZY W REALIZACJI PROGRAMU.....	34
VIII. CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU.....	35
IX. ADRESACI PROGRAMU.....	42
X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	42
XI. EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU.....	42
XII. BIBLIOGRAFIA.....	44
XIII. SPIS WYKRESÓW I TABEL.....	45
SPIS WYKRESÓW.....	45
SPIS TABEL.....	45

II. WYKAZ SKRÓTÓW

BP – Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Staszowie

CIS – Centrum Integracji Społecznej w Staszowie

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staszowie

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Staszowie

NK – procedura „Niebieskie Karty”

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji w Staszowie

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie

PES – podmioty ekonomii społecznej

PKI – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

PPPP – Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Staszowie

PPOP – Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy i Przepęstw w Rodzinie w Staszowie

PWD – Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlica „Jutrzenka”

SOK – Staszowski Ośrodek Kultury

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy w Staszowie

ŚW – świetlice wiejskie

UMiG – Urząd Miasta i Gminy w Staszowie

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

I. WPROWADZENIE

Rodzina stanowi integralną część każdego społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą łączą go wielorakie związki do końca życia. Jest grupą małą, pierwotną, o przewadze więzi osobistych, odznacza się międzypokoleniową i wielopokoleniową trwałością więzi, a członkostwo w niej jest autentyczne, dobrowolne i w zasadzie nierozzerwalne (z wyjątkiem porzucenia, rozwodu)¹.

Procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmalała jej liczebność, wzrosła jej anonimowość. Obok zinstytucjonalizowanego małżeństwa, funkcjonują także alternatywne formy życia rodzinnego.

Współczesny model rodziny z typu autorytatywnego przekształcił się w typ rodziny partnerskiej. Wskutek wspólnego rozwiązywania codziennych spraw, wspólnych doświadczeń małżonków, kształtuje się między nimi partnerski styl wzajemnych interakcji. Małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobieta i mężczyzna stają się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań społecznych². Według Jana Żebrowskiego zmiany w strukturze wewnętrznej rodziny obejmują trzy zasadnicze elementy: zmianę pozycji i ról małżonków, zmianę pozycji dziecka w rodzinie, proces autonomizacji jednostki³.

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spoistość, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne. Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa

¹ Kawula S, Brągiel J, Janke A., Pedagogika rodziny, Toruń 1999, s. 49.

² Cudak S., Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego, [w:] Pedagogika rodziny, red. S. Cudak, Kielce 2007, s. 7.

³ Żebrowski J., Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej, [w:] Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001, s. 23.

spowodowały wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego.

Niemniej, pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym, tj. choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym, migracje oraz problemy na poziomie ponadlokalnym i lokalnym, tj. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny itp. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców oraz przemoc domową. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przezwyciężanie istniejących dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny. Wobec tego w pracy socjalnej zaproponowano oddziaływanie zindywidualizowane, nakierowane w pierwszej kolejności na dzieci, a w drugiej na rodziców.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Powinno ono być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny przy jej aktywnym zaangażowaniu, uwzględniając zasadę pomocniczości.

II. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2024 poz. 177 z późn. zm.) nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji, tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji itp.

Ustawa dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Kolejna tabela przybliży ten podział.

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
<ul style="list-style-type: none"> • Profilaktyka - wspieranie rodziny, • asystent rodziny, • placówki wsparcia dziennego, • rodziny wspierające, • inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna, • usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, • adopcja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek adopcyjny, • regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, • Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.
	<ul style="list-style-type: none"> • Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, • placówki opiekuńczo-wychowawcze, • usamodzielnianie, • organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), • rodziny pomocowe. 	

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

III. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Zapisy Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Staszów na lata 2025-2027 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- ➔ Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- ➔ ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ➔ ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ➔ ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ➔ ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ➔ ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ➔ ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ➔ ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ➔ ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ➔ ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ➔ ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ➔ ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ➔ ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- ➔ ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ➔ ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

Ponadto Program Wspierania Rodziny dla Gminy Staszów na lata 2025-2027 uwzględnia analizę potrzeb i kierunki działań zawarte w następujących dokumentach:

- ➔ Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Staszów na lata 2021-2026,
- ➔ Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030,
- ➔ Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii gminy Staszów na lata 2022-2025,
- ➔ Regionalnym Programie Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Świętokrzyskim do 2025 roku.

IV. CHARAKTERYSTYKA GMINY STASZÓW

*Dane statystyczne umieszczone na grafice pochodzą z 2023 roku (BDL GUS)

OŚWIATA

- Niepubliczne Przedszkole Integracyjne Akademia Malucha Montessori w Staszowie
- Niepubliczne Przedszkole Specjalne "Promyk Słońca" w Staszowie
- Niepubliczny Specjalny Punkt Przedszkolny Stowarzyszenia Pomocy Niepełnosprawnym "My i Świat"
- Żłobek "Świat Dziecka" w Staszowie
- Żłobek w Staszowie
- Klub dziecięcy "Świat Dziecka" w Staszowie

POMOC I WSPARCIE

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie
- Centrum Integracji Społecznej w Staszowie
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Staszowie
- Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica „Jutrzenka” wraz z filiami
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny
- Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy i Przestępstw w Rodzinie
- Komenda Powiatowa Policji w Staszowie
- samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemami alkoholowymi
- samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym
- Staszowski Ośrodek Trzeźwości „STRUMYK”, w tym Punkt Konsultacyjno-Terapeutyczny
- Dom Dziennego Pobytu (Stołówka ze Świetlicą i Punkt Usług Pralniczych i Kąpielowych)

OPIEKA ZDROWOTNA

- Miejsko-Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Staszowie
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Kurozwękach
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Wiśniowej
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Wiązownicy-Kolonii
- Staszowskie Centrum Medyczne Sp. z o.o.
- Zdrowie Koniemłoty Sp. z o.o.

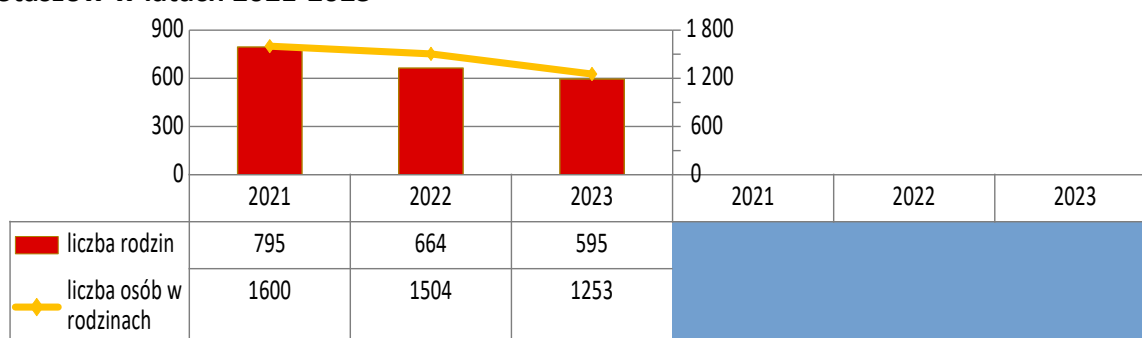
V. ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE STASZÓW

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości⁴.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Staszów jest Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2023 roku ze wsparcia Ośrodka skorzystały 1 253 osoby z 595 rodzin. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin, którym udzielono pomocy w Gminie uległa zmniejszeniu i w 2023 roku przyjęła najniższą wartość. Szczegółowe dane w tym obszarze przedstawia kolejny wykres.

Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Staszów w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023rok

W 2023 roku przyznano łącznie 3 102 świadczenia rodzinom posiadającym jedno dziecko, 10 301 świadczeń rodzinom z dwójką dzieci, 12 146 świadczeń rodzinom z trójką dzieci oraz 5 160 świadczeń rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. Należy zauważyć, że rodziny w zdecydowanej większości korzystały ze świadczeń niepieniężnych. Szczegółowe dane w tym zakresie w omawianym roku przedstawia kolejna tabela.

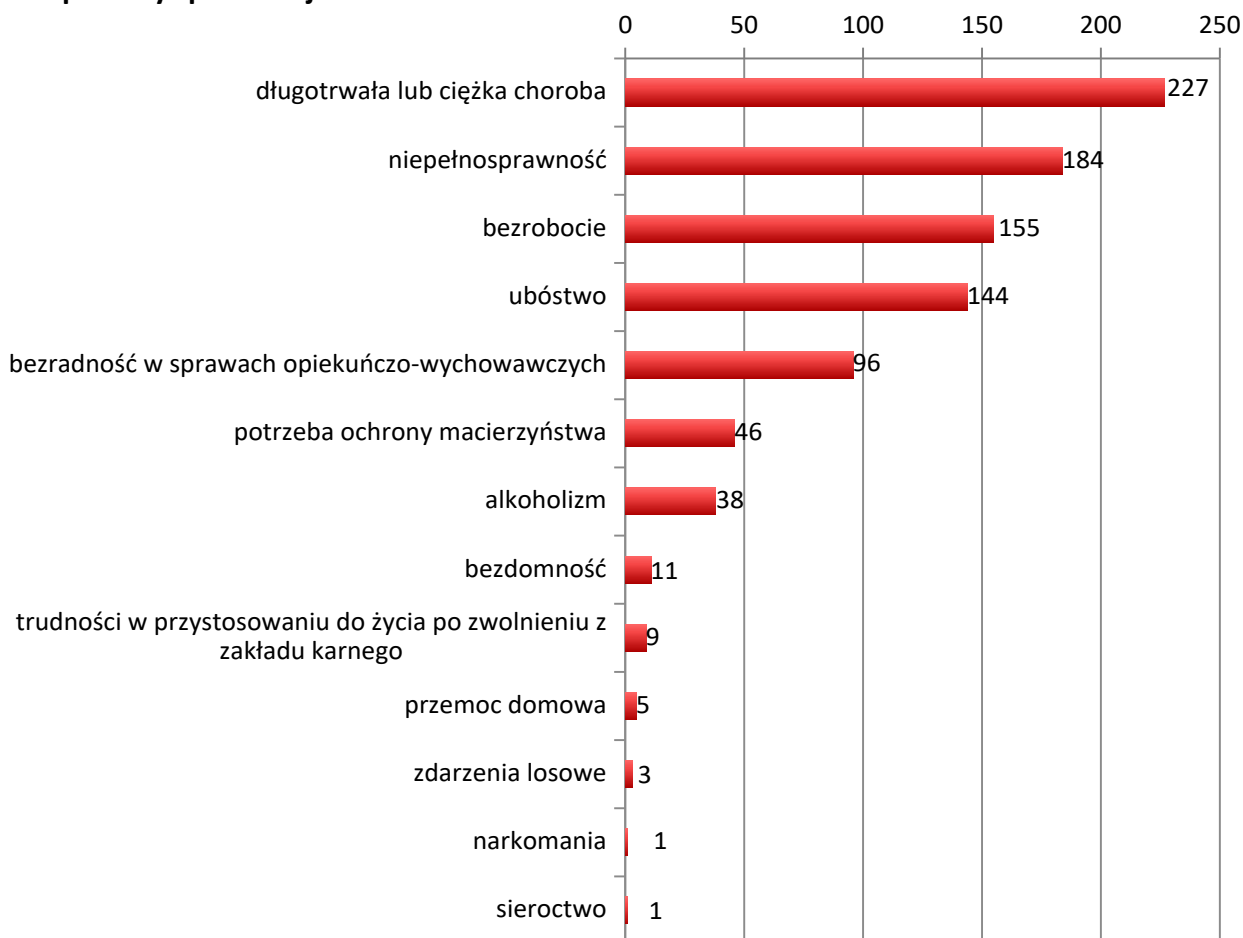
⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).

Tabela 2. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń 2023 roku

typ rodziny	liczba świadczeń niepieniężnych	liczba świadczeń pieniężnych	liczba świadczeń ogółem
jedno dziecko	3 102	224	3 326
dwoje dzieci	10 301	154	10 455
troje dzieci	12 146	98	12 244
czworo i więcej dzieci	5 160	30	5 190

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

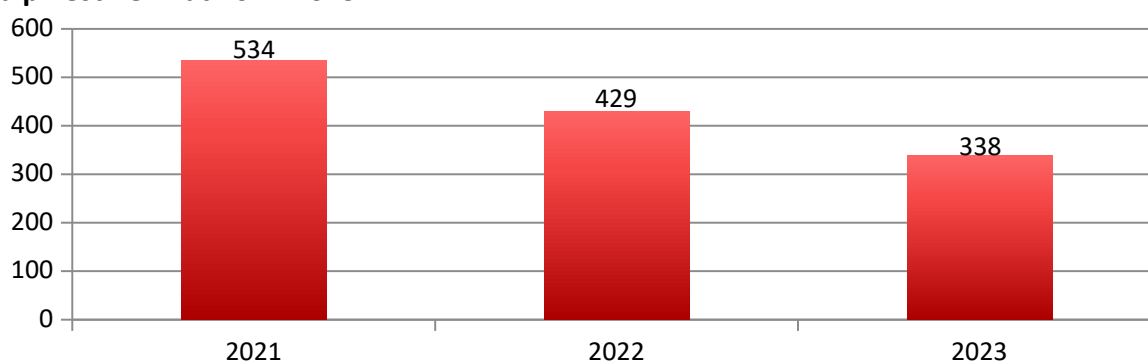
W 2023 roku w gminie Staszów najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba (227 rodzin), niepełnosprawność (184 rodziny), bezrobocie (155 rodzin), ubóstwo (144 rodziny) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (96 rodzin). Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejny wykres.

Wykres 2. Powody udzielania świadczeń w 2023 roku według liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Na następnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023. W analizowanym okresie dostrzegalna jest tendencja spadkowa w zakresie średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z poszczególnych typów świadczeń. W 2023 roku korzystało z nich średnio 338 rodzin, czyli o 36,7% mniej niż w 2021 roku.

Wykres 3. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, maksymalna liczba rodzin z którymi pracuje asystent rodzin nie może przekroczyć 15. W 2023 roku w OPS zatrudnionych było 2 asystentów rodziny, a z ich usług skorzystało 28 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Na przestrzeni analizowanych lat, liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny uległa wzrostowi. Szczegółowe dane zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 3. Dane dotyczące asystentury rodziny w gminie Staszów na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny	24	26	28
liczba asystentów rodziny w Gminie	2	2	2

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W analizowanym okresie w gminie Staszów nie funkcjonowały rodziny wspierające to znaczy takie, których zadaniem jest udzielanie pomocy rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, m.in. poprzez udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych,

organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego.

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyła się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W 2023 roku z omawianych świadczeń skorzystało 109 osób z 67 rodzin, a na ten cel przeznaczono 620 768 zł. W 2023 roku w stosunku do 2021 roku odnotowano spadek w zakresie liczby osób i rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego. Kwota przeznaczona na ten cel na przestrzeni analizowanych lat również zmalała i ostatecznie w 2023 roku przyjęła najniższą wartość. Szczegółowe dane w tym zakresie zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 4. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób	130	121	109
liczba rodzin	82	78	67
kwota świadczeń (zł)	683 738	650 021	620 768

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie ponosi także wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. W 2023 roku OPS poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt 15 dzieci w rodzinach zastępczych oraz 4 dzieci przebywających w rodzinnym domu dziecka na łączną kwotę 118 296,66 zł. Na przestrzeni analizowanych lat liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej uległa zwiększeniu, podobnie jak kwota odpłatności za ich pobyt. Szczegółowe informacje przedstawia następująca tabela.

Tabela 5. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności za lata 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
kwota odpłatności za pobyt w pieczy zastępczej [zł]	36 220,97	45 960,50	118 296,66
liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	10	12	15
liczba dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka	0	0	4

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie za 2021, 2022 i 2023 rok

OPS w Staszowie realizuje również program rządowy „Za Życiem”, którego celem jest wsparcie kobiet w ciąży i rodzin, w szczególności kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu. W 2023 roku przyznano 2 świadczenia z tego tytułu, a w 2021 i 2022 roku – po 1 świadczeniu.

Wsparcie rodzin przeżywających trudności o charakterze materialnym odbywa się w gminie Staszów, także poprzez realizację rządowego wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”, który ma na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia w społeczeństwie, w szczególności wśród dzieci i uczniów, osób znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej, ale także wymagających wsparcia w życiu codziennym, tj. osób starszych, samotnych i z niepełnosprawnościami, czy też zmagających się z chorobą lub innymi problemami ograniczającymi niezależne życie. Program obejmuje trzy moduły, w ramach których gminy zostają dysponentami środków rządowych i pośredniczą w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Wsparcie żywnościowe realizowane jest poprzez wydawanie posiłków w stołówkach lub dowożenie ich osobom dorosłym, w tym niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), które nie mają możliwości samodzielnego przygotowania dla siebie gorącego posiłku.

Na przestrzeni omawianych lat liczba osób korzystających ze świadczeń w formie posiłku w ramach rządowego wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” ulegała wahaniom. W 2023 roku w ramach Programu pomocą niepieniężną objęto łącznie 262 osoby, a na ten cel przeznaczono 182 779 zł. Pomoc pieniężna została udzielona z kolei 228 mieszkańcom na łączną kwotę 297 679 zł i w tym przypadku zauważyć można spadek. Należy mieć na uwadze, że beneficjentami działań podejmowanych w ramach rządowego programu dożywiania są w szczególności dzieci i młodzież do 18 roku życia, a pomoc w formie posiłków świadczona jest m.in. w ramach działalności stołówek szkolnych. W 2023 roku liczba dzieci korzystających z posiłku wyniosła 214, w 2022 roku – 230, natomiast w 2021 roku – 262. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 6. Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021		2022		2023	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
posiłek ogółem	263	102 266	230	121 863	262	182 779
forma pieniężna	314	313 181	271	314 212	228	297 679

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

Na terenie Gminy funkcjonuje Dom Dziennego Pobytu, w ramach którego działa Stołówka ze Świetlicą i Punkt Usług Pralniczych i Kąpielowych. W ramach działalności Stołówki ze Świetlicą: wydawane są gorące posiłki z pieczywem, odbywa się wydawanie żywności świątecznej z okazji Świąt Wielkanocnych oraz Świąt Bożego Narodzenia oraz świadczone są usługi pralnicze oraz kąpielowe. Pobyt dzienny oraz usługi w DDP świadczone są od poniedziałku do piątku, w godzinach od 7.00 do 15.00, a posiłki na soboty i niedziele wydawane są w soboty. W 2023 roku wydano 9362 posiłki dla 58 osób. W ramach działalności Punktu Usług Pralniczych i Kąpielowych świadczone były usługi pralnicze i kąpielowe dla osób samotnych, starszych i z niepełnosprawnościami. W 2023 roku na podstawie decyzji wydanym 15 osobom, wykonano 135 prań oraz 3 kąpiele⁵.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie współpracuje ze Związkiem Stowarzyszeń - Kielecki Bank Żywności, z siedzibą w Kielcach, w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. W 2023 roku pomocą żywnościową objęto 187 rodzin, w których było 440 osób. W stosunku do poprzednich lat zauważyć można spadek, pomocą w 2022 roku objęto 562 osoby z 240 rodzin, z kolei w 2021 roku było to 580 osób z 248 rodzin⁶.

Dla rodzin wielodzietnych z terenu Gminy proponowane jest wsparcie w postaci Karty Dużej Rodziny, która stanowi system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze Karty mają możliwość korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej, po niższej cenie. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, a dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki (maksymalnie do osiągnięcia 25 roku życia). W roku 2023 roku

⁵Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie za 2023 rok

⁶Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie za 2021, 2022 i 2023 rok

wydano po 556 kart w formie tradycyjnej i elektronicznej, w 2022 roku – 488 kart w formie tradycyjnej i 489 w formie elektronicznej, natomiast w 2021 roku – 180 kart w formie tradycyjnej oraz 181 karty w formie elektronicznej⁷.

Dzieci oraz młodzież mają możliwość uczestniczenia w wielu ciekawych zajęciach oraz sportowych aktywnościach, które oferuje łącznie 16 działających świetlic prowadzonych przez jednostki organizacyjne Gminy Staszów, w tym 13 świetlic filii „Jutrzenka” oraz 3 świetlice Staszowskiego Ośrodka Kultury (w Jasieniu, Oględowie i Smerdynie). Swoje filie w Staszowie ul. Szkolna 14, Dobrej, Wiązownicy-Kolonii, Staszowie ul. Jana Pawła II 10, Kurozwękach, Wólce Żabnej, Woli Osowej, Sielcu, Grzybowie, Krzywołęczy, Czajkowie Południowym, Łukawicy i Niemścicach ma Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica „Jutrzenka”. Świetlice są bardzo ważnym punktem dla lokalnej społeczności, gdzie dzieci i młodzież spędzają swój wolny czas. Organizowane są tam warsztaty edukacyjne i tematyczne⁸.

Od 2005 roku na terenie Gminy działa Centrum Integracji Społecznej w Staszowie, którego oferta adresowana jest w szczególności do osób sklasyfikowanych w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym. Są to:

- ➔ osoby bezdomne realizujące indywidualny program wychodzenia z bezdomności,
- ➔ osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków,
- ➔ osoby z zaburzeniami psychicznymi,
- ➔ osoby długotrwale bezrobotne,
- ➔ osoby zwalniane z zakładów karnych, mające trudności w integracji ze środowiskiem,
- ➔ uchodźcy realizujący indywidualny program integracji,
- ➔ osoby z niepełnosprawnością.

W 2023 roku, w zajęciach CIS uczestniczyły 43 osoby, w tym: 33 osoby bezrobotne /długotrwale bezrobotne, 6 osób uzależnionych od alkoholu oraz 4 osoby z niepełnosprawnościami⁹.

Ponadto na terenie Gminy działa Środowiskowy Dom Samopomocy, który jest lokalnym ośrodkiem wsparcia dziennego dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnością intelektualną. Jest to ośrodek typu AB, tzn.: A – osoby przewlekłe

⁷Ibidem

⁸ Raport o stanie Miasta i Gminy Staszów za 2023 rok

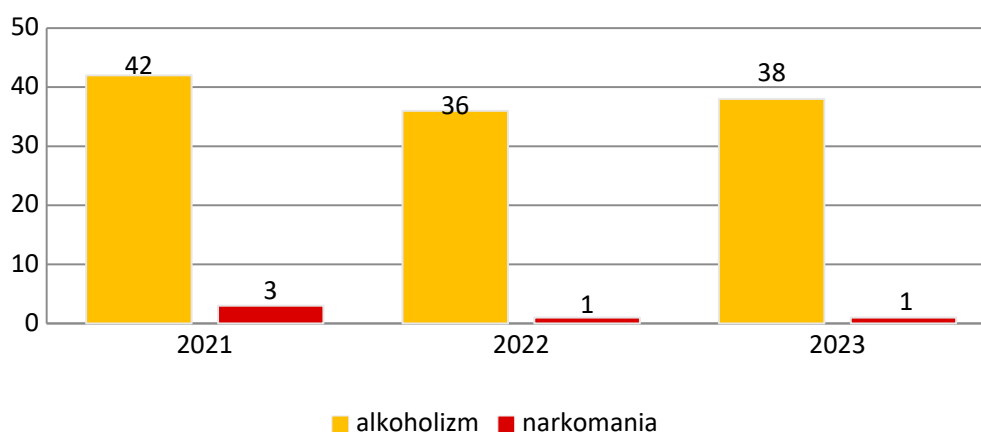
⁹Ibidem

psychicznie chore, B – osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Placówka realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej polegające na codziennym wsparciu podopiecznych poprzez prowadzenie zajęć terapeutycznych, mających na celu ich rehabilitację społeczną oraz podtrzymywanie umiejętności do samodzielnej egzystencji. Łącznie z usług ŚDS w 2023 roku skorzystały 22 osoby.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ WŚRÓD RODZIN

W 2023 roku z pomocy OPS w Staszowie z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 38 rodzin. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu ulegała wahaniom, gdyż w 2021 roku były to 42 rodziny, natomiast w 2022 roku – 36. W 2023 roku z pomocy społecznej z powodu narkomanii korzystała 1 rodzina. W porównaniu do 2021 roku zauważyć można spadek w tym zakresie.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staszowie, powołana przez Burmistrza do wykonywania zadań Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

(tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151). Według stanu na koniec 2023 roku Komisja liczyła 5 członków.

Dane dotyczące działań GKRPA podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023 przedstawia kolejna tabela. W 2023 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy z 47 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 34 członkami rodzin osób uzależnionych. Jednocześnie w omawianym roku Komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 42 osób. W 2023 roku w stosunku do 2022 roku zauważalny był wzrost w zakresie liczby osób uzależnionych, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy. W przypadku liczby osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego oraz liczby członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy w porównaniu do 2022 roku zauważyć można spadek.

Tabela 7. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Staszów wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	47	42	47
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	55	56	34
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	51	48	42

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok

W latach 2021-2023 na terenie gminy Staszów realizowano programy rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii (obecnie Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom), Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. W 2023 roku realizowano następujące programy:

- ➔ Archipelag Skarbów, w którym brało udział 290 uczniów, 128 nauczycieli oraz 48 rodziców;
- ➔ Spójrz Inaczej dla klas I-III szkół podstawowych, w którym wzięło udział 91 uczniów, 6 nauczycieli i 76 rodziców;

- Spójrz Inaczej dla klas IV-VI szkół podstawowych, w którym wzięło udział 109 uczniów, 7 nauczycieli i 81 rodziców;
- Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej, w którym brało udział 204 uczniów, 8 nauczycieli oraz 189 rodziców¹⁰.

Prowadzono także działania profilaktyczne, niebędące ustrukturyzowanymi programami. W 2023 roku w spektaklach uczestniczyło 270 osób, w imprezach sportowych – 800 mieszkańców, w festynach – 1 415 osób, w jednorazowych prelekcjach – 787 uczestników, a w konkursach brały udział 124 osoby¹¹.

Na terenie Gminy osoby doświadczające sytuacji kryzysowych mogą uzyskać pomoc i wsparcie w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym, który w 2023 roku był czynny 76 godzin w miesiącu, a poradnictwo w nim było świadczone przez specjalistę psychoterapii uzależnień oraz psychologa. W 2023 roku udzielono 56 porad 56 osobom z problemem alkoholowym oraz 6 porad 5 dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym. W porównaniu do poprzednich lat, liczba udzielonych porad osobom z problemem alkoholowym uległa znacznemu zmniejszeniu, natomiast liczba dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym i porad, z których skorzystali utrzymywała się na stałym, niskim poziomie.

¹⁰Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 rok

¹¹Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 rok

Tabela 8. Liczba osób i porad, których udzielono w ramach działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
osoby z problemem alkoholowym	56	67	56
liczba porad udzielonych osobom z problemem alkoholowym	109	91	56
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	5	5	5
liczba porad udzielonych dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym	5	5	6
osoby z problemem narkotykowym	-	0	0
liczba porad udzielonych osobom z problemem narkotykowym	-	0	0
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	-	0	0
liczba porad udzielonych dorosłym członkom rodziny osoby z problemem narkotykowym	-	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok

Na terenie Gminy funkcjonuje samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym oraz samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym¹². Ponadto, funkcjonuje Staszowski Ośrodek Trzeźwości „STRUMYK”, który prowadzi działania promujące życie w trzeźwości i zdrowy styl życia. Działa w nim Punkt Konsultacyjno-Terapeutyczny, w ramach którego prowadzone są zajęcia indywidualne i grupowe dla osób uzależnionych i współuzależnionych. W 2023 roku z pomocy psychoterapeutycznej skorzystało 61 osób, w tym 56 osób uzależnionych i 5 osób współuzależnionych.

¹²Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 rok

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ

Wśród głównych problemów z jakimi zmagają się współczesne rodziny znajdują się m.in. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc domowa, bezrobocie oraz uzależnienia. Przeciwdziałanie negatywnemu wpływowi tych problemów na rozwój psychospołeczny lokalnej społeczności wymaga odpowiedniego podejścia i kompleksowej pracy specjalistów. Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców w określonym obszarze.

W 2022 roku na terenie Gminy zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności, w którym uczestniczyło 289 uczniów klas V i VI oraz 404 uczniów klas VII i VIII. Poniżej przedstawiono najważniejsze wnioski z przeprowadzonych badań w zakresie uzależnień.

DOROŚLI MIESZKAŃCY

- ➔ Diagnoza przeprowadzona wśród dorosłych mieszkańców ukazuje, iż co drugi respondent uważa, iż problem alkoholizmu w Gminie jest zauważalny (48,91%), z kolei zdaniem blisko co piątego jest bardzo powszechny (18,25%),
- ➔ 40,15% badanych spotkało się ze sprzedażą alkoholu osobom niepełnoletnim,
- ➔ 18,98% badanych spotkało się ze zjawiskiem picia alkoholu przez kobiety w ciąży,
- ➔ ponad połowa mieszkańców spotkała się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców na terenie Gminy (55,47%),
- ➔ 78,10% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało, że zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkohol,
- ➔ ponad połowa badanych mieszkańców przyznała, że pije alkohol okazjonalnie (59,85%), z kolei abstynencję zadeklarował co piąty ankietowany (21,90%),
- ➔ 49,64% badanych mieszkańców uważa, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie Gminy, natomiast są to nieliczne przypadki. Kolejno 21,17% ankietowanych stwierdziło, że jest to problem zauważany, a 2,19% bardzo powszechny,
- ➔ zdecydowana większość badanych mieszkańców, tj. 97,81% nie posiada wiedzy na temat tego, gdzie można nabyć narkotyki,
- ➔ 5,33% ankietowanych mieszkańców przyznało, że zna osoby zażywające narkotyki,

- ➔ 2,92% mieszkańców przyznało się do eksperymentowania z narkotykami,
- ➔ 54,01% mieszkańców nie posiada wiedzy na temat instytucji pomagającym osobom uzależnionym,
- ➔ 18,98% badanych mieszkańców uczestniczy od czasu do czasu w zakładach bukmacherskich typu Lotto, STS, a 2,92% uczestniczy regularnie,
- ➔ 4,38% badanych mieszkańców uczestniczy od czasu do czasu w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych, polegające na wysyłaniu płatnych smsów,
- ➔ 0,73% badanych mieszkańców uczestniczy od czasu do czasu w internetowych grach hazardowych np. poker,
- ➔ łącznie 37,96% mieszkańców zna osoby, które regularnie korzystają z gier losowych,
- ➔ 29,93% badanych mieszkańców przyznaje, że ma problem z nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego, a 26,28% z nadmiernym korzystaniem z Internetu,
- ➔ 22,63% mieszkańców przyznaje, iż mierzy się z uzależnieniem od pracy,
- ➔ 11,68% badanych mieszkańców ma problem z nadmiernym kupowaniem niepotrzebnych rzeczy oraz korzystaniem z gier komputerowych,
- ➔ 5,11% badanych mieszkańców przyznaje, iż ma obsesje na punkcie zdrowego jedzenia, z kolei 7,30% uważa, że nadmiernie się objada¹³.

UCZNIOWIE Z KLAS V-VI

- ➔ 9,34% uczniów z klas V-VI spożywało kiedykolwiek alkohol,
- ➔ średnio co piąty respondent zadeklarował, że zna osoby poniżej 18 roku życia, które piją alkohol (21,80%),
- ➔ dla 12,46% ankietowanych zakup alkoholu jest bardzo trudny, wręcz niemożliwy. Kolejno 10,03% stwierdziło, iż zakup alkoholu jest trudny, ale odpowiednie znajomości ułatwiają jego zdobycie. Następnie 9,00% uznaje to za zadanie raczej trudne, 6,92% za zadanie raczej łatwe, a 4,15% za zadanie bardzo łatwe,

¹³ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii gminy Staszów na lata 2022-2025

- 56,75% uczniów zadeklarowało, iż posiada ogólną wiedzę na temat skutków picia, a 29,07% stwierdziło, że potrafi powiedzieć jaki wpływ ma alkohol na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 14,19% ankietowanych przyznało, że nie zna zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu,
- 2,77% uczniów zna w swoim środowisku osoby zażywające narkotyki,
- 1,38% badanych przyznało, iż ktoś namawiał ich do zażycia narkotyków,
- 51,90% badanych zna ogólne skutki zdrowotne zażywania substancji psychoaktywnych, a 17,99% potrafi dokładnie wymienić konsekwencje zdrowotne. 30,10% uczniów nie posiada żadnych informacji w tym zakresie,
- 36,68% badanych uczniów przyznało, iż poświęca od 1 do 3 godzin w ciągu dnia na korzystanie z komputera, tabletu, telefonu. 25,95% od 3 do 5 godzin dziennie, a 25,61% więcej niż 5 godzin dziennie,
- łącznie 64,02% badanych uczniów przyznało, iż próbowało ograniczyć korzystanie z komputera, telefonu, tabletu, w tym: 49,83% stwierdziło, że odniosło sukces, natomiast 14,19% stwierdziło, że nie odniosło to zamierzonego efektu,
- 14,88% nie słyszało o niebezpieczeństwach wynikających z nadużywania urządzeń cyfrowych,
- 21,11% uczniów przyznało, iż mierzy się ze zbyt częstym korzystaniem z telefonu komórkowego, 23,88% stwierdziło, że ma problem ze zbyt częstym korzystaniem z Internetu, natomiast 25,61% przyznało, iż ma problem ze zbyt częstym korzystaniem z gier komputerowych¹⁴.

UCZNIOWIE Z KLAS VII-VIII

- 24,50% uczniów spożywało kiedykolwiek alkohol, z czego większość piła tylko raz lub robi to okazjonalnie, kilka razy w roku, z kolei codziennie lub prawie codziennie oraz kilka razy w tygodniu sięga po niego blisko 3,0% uczniów,
- 19,42% badanych mających za sobą inicjację alkoholową piło po raz pierwszy alkohol za namową osób trzecich,
- średnio co drugi respondent zadeklarował, że zna osoby poniżej 18 roku życia, które piją alkohol (49,26%),

¹⁴ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii gminy Staszów na lata 2022-2025

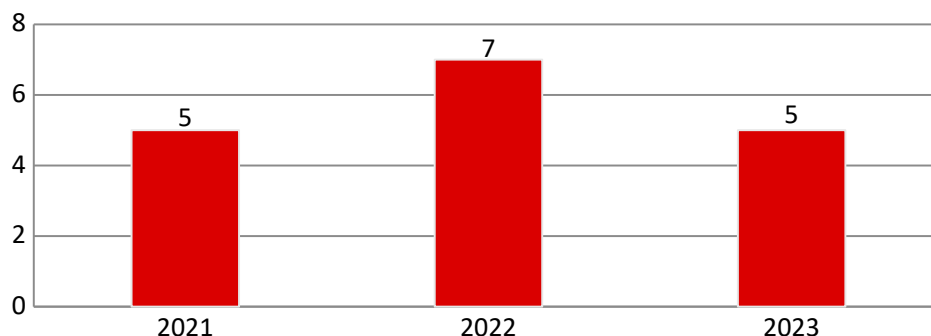
- dla 19,06% ankietowanych zakup alkoholu jest trudny, ale możliwy. Kolejno 14,11% uznaje go za raczej łatwy, a 8,42% stwierdziło, iż zakup alkoholu jest bardzo łatwy. Następnie 7,92% uznaje to za zadanie raczej trudne, a 7,67% jako zadanie bardzo trudne i prawie niemożliwe,
- 64,36% ankietowanych posiada ogólne informacje na temat skutków spożywania alkoholu, a 26,98% zadeklarowało, że potrafi powiedzieć, jaki wpływ ma picie na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 8,66% uczniów przyznało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie,
- 94,80% uczniów nie zna miejsc ani osób, u których można zakupić narkotyki lub nie interesuje się tym tematem. Pozostałe 5,20% potwierdziło, iż wie, gdzie dokonać zakupu narkotyków,
- 12,87% uczniów zna w swoim środowisku osoby zażywające narkotyki,
- Blisko 2,0% respondentów z klas VII i VIII zażywało narkotyki (1,98%),
- 15,59% ogółu badanych uczniów nie zna konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków. 63,16% przyznało, iż posiada ogólną wiedzę w tym temacie, a 20,79% uczniów jest w stanie wskazać jaki wpływ mają narkotyki na poszczególne funkcje organizmu,
- 6,93% badanych uczniów zna w swoim środowisku osoby zażywające dopalacze,
- 19,80% badanych przyznało, że nie zna konsekwencji zdrowotnych stosowania dopalaczy. 64,60% uczniów zadeklarowało, że posiada ogólną wiedzę na temat skutków ich zażywania, z kolei 15,59% stwierdziło, że potrafi powiedzieć jaki wpływ mają dopalacze na poszczególne funkcje organizmu i narządy,
- do używania dopalaczy przyznało się 1,73% ogółu badanych,
- 3,96% uczniów posiada wiedzę, gdzie i od kogo kupić dopalacze,
- łącznie 62,13% badanych uczniów przyznało, iż próbowało ograniczyć korzystanie z komputera, telefonu, tabletu, w tym: 45,30% stwierdziło, że odniosło sukces, natomiast 16,83% przyznało, że nie odniosło to zamierzonego efektu,
- 49,75% uczniów przyznało, iż okazjonalnie zawiera znajomości w Internecie, a 14,36% przyznaje, że robi to często,
- 14,85% nie słyszało o niebezpieczeństwach wynikających z nadużywania urządzeń cyfrowych,
- 16,34% uczniów przyznało, że uczestniczyło w grach typu hazardowego,

- ➔ 20,79% przyznaje, że nadmiernie korzysta z Internetu, 17,08% przyznało, iż ma problem ze zbyt częstym korzystaniem z gier komputerowych, natomiast 16,58% stwierdziło, że ma problem z nałogowym korzystaniem z telefonu,
- ➔ 12,13% uczniów odczuwa strach związany z brakiem kontaktu z telefonem komórkowym,
- ➔ 12,87% przyznało, iż ma problem z nadmiernym kupowaniem niepotrzebnych rzeczy,
- ➔ 8,17% uczniów przyznało, iż dotyczy ich niekontrolowane objadanie się, a 4,95% badanych ma obsesje na punkcie posiadania umięśnionego ciała,
- ➔ 4,46% przyznało, że ma problem z obsesyjnym jedzeniem wyłącznie zdrowego, naturalnego i niskoprzetworzonego jedzenia¹⁵.

PROBLEM PRZEMOCY WSRÓD RODZIN

W 2023 roku w gminie Staszów ze świadczeń pomocy społecznej z powodu przemocy domowej korzystało 5 rodzin. Taka sama sytuacja wystąpiła w 2021 roku, natomiast w 2022 roku z pomocy skorzystało 7 rodzin.

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za rozwiązywanie problemów dotyczących zjawiska przemocy jest Zespół Interdyscyplinarny. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych w ramach Zespołu powoływane były grupy diagnostyczno-pomocowe (wcześniej były to grupy robocze). Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba posiedzeń Zespołu była stała – były to po 4 spotkania w skali roku. W celu

¹⁵ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii gminy Staszów na lata 2022-2025

bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane były grupy diagnostyczno-pomocowe. W ciągu omawianych lat, liczba spotkań grup ulegała wahaniom, co obrazuje kolejna tabela.

Tabela 9. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2023

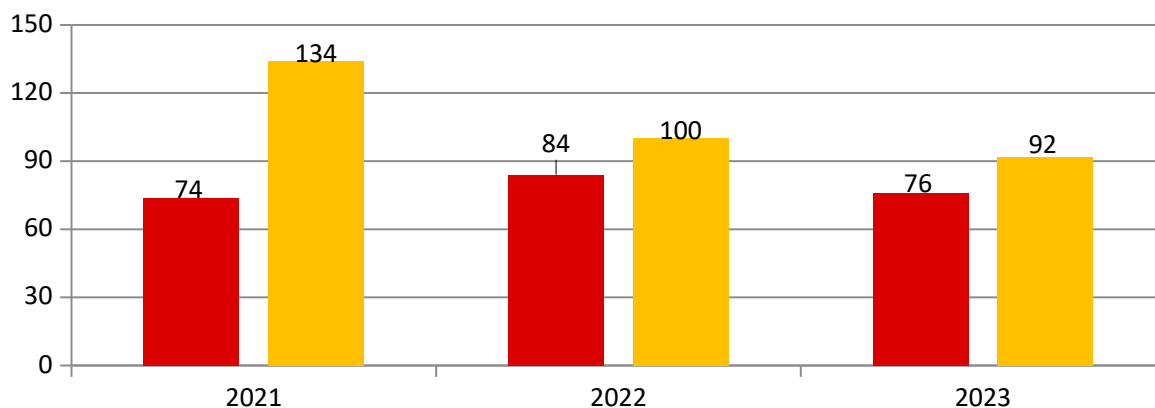
Wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	311	384	327

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2021, 2022 i 2023 rok

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą domową odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby nią dotkniętej. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

Na przestrzeni lat 2021-2023 dostrzec można wahania liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty” – w 2021 roku były to 74 NK, w 2022 roku – 84, natomiast w 2023 roku sporządzono 76 formularzy „Niebieska Karta – A”. Zdecydowana większość procedur w 2023 roku została wszczęta przez funkcjonariuszy Policji, tj. 64, natomiast 11 przez pracowników socjalnych OPS w Staszowie, a 1 przez pracownika socjalnego OPS w Rytwianach. W 2023 roku prowadzono łącznie 92 procedury „Niebieskie Karty”. W stosunku do poprzednich lat zauważyć można spadek w tym zakresie. Szczegółowe informacje przedstawia następujący wykres.

Wykres 6. Liczba wszczętych i prowadzonych procedur NK na przestrzeni lat 2021-2023

■ liczba wszczętych procedur NK w danym roku ■ liczba prowadzonych procedur

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2021, 2022 i 2023 rok

Na przestrzeni analizowanych lat dostrzec można wahania liczby zakończonych procedur NK. W 2023 roku zakończono 64 procedury, w tym 43 z powodu ustania przemocy, a 21 z powodu braku zasadności podejmowania działań. W 2022 roku zakończono 72 procedury, natomiast w 2021 roku – 66. Szczegółowe informacje dotyczące powodów zakończenia procedur przedstawia kolejna tabela.

Tabela 10. Liczba zakończonych procedur NK w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba zakończonych procedur ogółem, w tym:	66	72	64
z powodu ustania przemocy	61	55	43
z powodu braku zasadności podejmowanych działań	5	17	21

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2021, 2022 i 2023 rok

W 2023 roku liczba osób dotkniętych przemocą domową, które uzyskały pomoc w ramach funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych wyniosła 116 osób, w tym: 76 kobiet, 22 dzieci i 18 mężczyzn. W stosunku do poprzednich lat zauważyć można wahania, gdyż w 2021 roku były to 134 osoby, natomiast w 2022 roku – 118. Należy zaznaczyć, iż kobiety stanowiły najwyższy odsetek osób dotkniętych przemocą, następnie dzieci, a na samym końcu mężczyźni. Szczegółowe dane przedstawia kolejna tabela.

Tabela 11. Liczba osób dotkniętych przemocą domową w podziale na płeć w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
------------------	------	------	------

liczba osób dotkniętych przemocą domową, w tym:	134	118	116
liczba kobiet	109	91	72
liczba mężczyzn	10	11	18
liczba dzieci	15	16	22

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2021, 2022 i 2023 rok

W ramach działania Punktu Pomocy Ofiarom Przemocy i Przystępstw w Rodzinie, który działa przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Staszowie, osoby uwikłane w przemoc domową mają możliwość skorzystania z porad specjalistów zajmujących się przemocą domową. Dyżury w Punkcie w 2023 roku pełnili: starszy pracownik socjalny oraz funkcjonariusz Policji. Osoby zgłaszające się do Punktu mogły skorzystać z bezpłatnego poradnictwa socjalnego oraz uzyskać informacje, jak przeciwdziałać przemocy domowej, jak radzić sobie z sytuacją konfliktową, jakie są prawne możliwości reagowania na przemoc itp. W 2023 roku do Punktu Pomocy Ofiarom Przemocy i Przystępstw w Rodzinie zgłosiły się 2 osoby (1 kobieta i 1 mężczyzna), w 2022 roku były to 2 kobiety, natomiast w 2021 roku – 3 kobiety oraz 1 mężczyzna¹⁶.

W OPS w Staszowie od lutego do czerwca 2023 roku osoby doznające przemocy miały możliwość skorzystania ze wsparcia psychologicznego. Na spotkania dla osób doświadczających przemocy domowej przewidzianych zostało 15 godzin na spotkania grupowe (grupa wsparcia), z kolei na spotkania indywidualne – 28 godzin. Oferta skierowana była do kobiet, które znalazły się w trudnej sytuacji związanej z przemocą¹⁷.

Osoby dotknięte przemocą mają możliwość uzyskania wsparcia i porad w Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Staszowie. Ponadto organizuje ona treningi zastępowania agresji skierowane do osób z rodzin dotkniętych przemocą. Do Poradni w 2023 roku zgłosiły się osoby dotknięte przemocą, którym udzielono 5 porad¹⁸.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie prowadzi Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy w Rodzinie i Osobom w Kryzysie, w którym udzielane jest poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne dla osób doznających przemocy, stosujących przemoc oraz osób współuzależnionych.

¹⁶Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2021, 2022 i 2023 rok

¹⁷Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2023 rok

¹⁸Ibidem

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE PRZEMOCY

Poniżej przedstawiono najważniejsze wnioski z badań w zakresie przemocy, które zostały przeprowadzone w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Staszów na lata 2021-2026. W badaniach wzięło udział 225 mieszkańców oraz 1 020 uczniów (321 klas VII i VIII oraz 699 klas I-III szkół ponadpodstawowych).

DOROŚLI MIESZKAŃCY

- ➔ przemoc jako bardzo duży problem w Gminie postrzega 10,1% badanych, z kolei zdaniem co trzeciego respondenta jest on raczej duży (33,1%),
- ➔ 41,4% badanych zna przypadki przemocy w Gminie, a 33,1% o nich słyszało,
- ➔ osobami stosującymi przemoc według ankietowanych są głównie mężczyźni (88,0%), z kolei osobami doznającymi – kobiety (60,9%) oraz dzieci (31,4%),
- ➔ najczęściej do przemocy dochodzi w domu (93,5%) lub szkole (49,1%),
- ➔ najpowszechniejsze rodzaje przemocy w Gminie według badanych to przemoc psychiczna (93,5%) i fizyczna (92,9%),
- ➔ kiedykolwiek w życiu przemocy doznało 43,2% respondentów, z czego największy odsetek wskazał na przemoc psychiczną, a następnie fizyczną,
- ➔ 23,6% ankietowanych nie wie, gdzie szukać pomocy w razie problemów związanych z przemocą.

UCZNIOWIE

- ➔ zdecydowana większość uczniów czuje się w swojej szkole bezpiecznie (86,4%), natomiast przeciwnego zdania jest 7,7% ankietowanych,
- ➔ świadkiem agresji na terenie szkoły lub w jej obrębie było łącznie 43,9% uczniów, natomiast 47,1% odpowiedziało przecząco,
- ➔ 11,8% respondentów doświadczyło przemocy na terenie szkoły lub w jej obrębie, która najczęściej była kierowana ze strony rówieśników lub starszych uczniów,
- ➔ średnio co trzeci ankietowany spotyka się z przemocą ze strony uczniów poza terenem szkoły (37,3%),

- ➔ średnio co trzeci uczeń doświadczył cyberprzemocy (37,5%), z czego najczęściej były to wulgaryzmy, ośmieszanie i poniżanie¹⁹.

VI. Analiza SWOT problemów społecznych Gminy Staszów

Analiza SWOT jest użyteczną i coraz powszechniej stosowaną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych w pracach nad strategią. Opracowanie analizy SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Stanowi punkt wyjściowy dla określenia celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Przedstawione poniżej czynniki obejmują mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia w obszarze wsparcia rodziny na terenie gminy Staszów.

Tabela 12. Analiza SWOT w obszarze wsparcia rodziny na terenie gminy Staszów

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➔ Współpraca z samorządem gminnym w zakresie wspierania rodziny na terenie gminy Staszów. ➔ Działania oparte na diagnozach sytuacji mieszkańców. ➔ Zasoby instytucjonalne w zakresie wspierania dzieci i młodzieży na terenie gminy Staszów. Rozbudowana baza oświatowa (żłobki, kluby dziecięce, przedszkola, szkoły, świetlice szkolne). ➔ Rozbudowana infrastruktura społeczna na terenie gminy Staszów m.in.: instytucje działające w obszarze wspierania rodziny, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na rzecz wsparcia rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ Zmiany modelu życia – rozbijanie więzi rodzinnych i społecznych. ➔ Bezradność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów. ➔ Ubóstwo utrudniające niektórym mieszkańcom egzystencje i zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych. ➔ Niewystarczająca liczba klubów i miejsc spotkań dla młodzieży. ➔ Słabo rozwinięta sieć organizacji działających w sferze pomocy społecznej. ➔ Mała liczba organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych i ubogich. ➔ Brak rodzin wspierających na terenie gminy Staszów.

¹⁹ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026

<ul style="list-style-type: none"> ➔ Współpraca pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze rodziny. ➔ Duże doświadczenie lokalnych instytucji w pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze, realizacja licznych działań ukierunkowanych na wsparcie rodziny. ➔ Wykwalifikowana kadra pedagogiczna. ➔ Rozbudowana oferta pomocy socjalnej skierowanej do dzieci i młodzieży na terenie gminy Staszów (stypendia, posiłki w szkole). ➔ Wykwalifikowana kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie. ➔ Bardzo dobra znajomość środowiska lokalnego przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie. ➔ Świadczenia i programy realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie. ➔ Dysponowanie specjalistyczną kadrami świadczącą pomoc na rzecz rodziny. ➔ Doświadczenie w pozyskiwaniu dodatkowych środków finansowych. ➔ Realizacja programów profilaktycznych przez różne podmioty. ➔ Funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlicy „Jutrzenka”. ➔ Funkcjonowanie SOWA. ➔ Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny. ➔ Program 800+, Program „Dobry start”, Ustawa „Za życiem”. 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ Brak rodzin pomocowych na terenie gminy Staszów. ➔ Niska motywacja i zaangażowanie rodzin w zakresie współpracy w obszarze poprawy pełnienia funkcji rodzicielskich. ➔ Niska aktywność społeczności lokalnej w zakresie podejmowania odpowiednich działań ukierunkowanych na wspieranie rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze. ➔ Brak u części rodziców umiejętności pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci. ➔ Bezradność części rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. ➔ Wyczuwana bezradność i roszczeniowość – negatywne wzorce pokoleniowe, ➔ Uzależnienie części mieszkańców gminy Staszów od pomocy instytucjonalnej. ➔ Zbyt duże obciążenie kadry terapeutycznej działających w lokalnych instytucjach, niewystarczający zasób lekarzy psychiatrów dziecięcych oraz terapeutów. ➔ Brak gotowości wielu rodzin do zmiany negatywnego stylu życia, nieprawidłowych wzorców zachowań, wzorców pokoleniowych. ➔ Niewystarczające zaangażowanie i częsty brak współpracy ze strony rodzin
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ➔ Funkcjonowanie Punktu Pomocy Przeciwdziałania Przemocy i Przepięstw w Rodzinie. ➔ Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. ➔ Funkcjonowanie Interdyscyplinarnych Zespołów Asysty Rodzinnej. ➔ Wypracowany system współpracy międzyinstytucjonalnej w związku z działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostycznych, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz w związku z działaniami Zespołu ds. Asysty Rodzinnej, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. ➔ Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych- zatrudnienie 2 asystentów rodziny. ➔ Systematyczne podnoszenie kompetencji zawodowych przez specjalistów realizujących działania na rzecz wspierania rodziny. ➔ Dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych świadczonych dla osób tego wymagających. ➔ Pomoc państwa w zakresie dożywiania, 	<p>objętych wsparciem asystentów.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ Małe zainteresowanie rodzin korzystaniem z pomocy specjalistycznej. ➔ Negatywne postawy wobec korzystania z pomocy instytucjonalnej. ➔ Niewystarczające środki finansowe przeznaczone na zajęcia pozalekcyjne oraz organizację czasu wolnego dla dzieci. ➔ Zbyt długi czas oczekiwania na poradnictwo specjalistyczne. ➔ Brak nowych lokali mieszkalnych i mała liczba lokali socjalnych. ➔ Brak programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. ➔ Brak programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ➔ Poszerzająca się baza podmiotów świadczących poradnictwo na rzecz rodziny. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➔ Zmiana świadomości społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych. ➔ Wzrost świadomości wśród mieszkańców gminy Staszów na temat roli i funkcji rodziny. ➔ Prężnie działające władze lokalne w gminie Staszów. ➔ Wykorzystanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych i potencjału intelektualnego mieszkańców gminy Staszów. ➔ Współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami w sprawach dotyczących pomocy rodzinie. ➔ Rozwój edukacji ponadpodstawowej na terenie gminy. ➔ Wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie problemów społecznych i zaangażowanie w ich rozwiązywanie. ➔ Bogata oferta szkoleń i innych możliwości dotyczących podnoszenia kwalifikacji przez profesjonalistów zajmujących się problemami rodziny. ➔ Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na wsparcie rodzin 	<ul style="list-style-type: none"> ➔ Roszczeniowe postawy klientów pomocy społecznej. ➔ Zmiany modelu życia – rozbijanie więzi rodzinnych i społecznych. ➔ Bezradność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów. ➔ Trudności we wczesnym zdiagnozowaniu rodzin przeżywających trudności opiekuńczo -wychowawcze ➔ Mała skala zaangażowania rodzin w realizowane działania, trudności w rekrutacji rodzin do współpracy w ramach realizowanych projektów. ➔ Osłabienie tradycyjnych więzi rodzinnych ➔ Wzrastająca liczba rodzin wieloprotblemowych. ➔ Niskie zainteresowanie ze strony rodzin dodatkowymi ofertami pomocowymi. ➔ Ograniczanie wysokości środków finansowych przeznaczonych z budżetu centralnego na pomoc społeczną. ➔ Konieczność obsługi dodatkowych zadań przez OPS bez zwiększenia zatrudnienia. ➔ Zbyt duża liczba rodzin przypadająca na jednego pracownika socjalnego, co uniemożliwia efektywną opiekę nad

<p>i podejmowanie innowacyjnych działań na ich rzecz.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ Ogólnopolskie kampanie medialne na rzecz dziecka i rodziny. ➔ Aktywność organizacji pozarządowych w obszarze pomocy na rzecz rodzin i dzieci. ➔ Kontynuowanie usług świadczonych przez asystentów rodzin (pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych). ➔ Funkcjonowanie Zespołu ds. Asysty Rodzinnej w strukturze OPS, który realizuje wsparcie dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, a także wspiera działania asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych w świadczeniu pracy socjalnej na rzecz rodzin. ➔ Edukacja społeczna, rozwój oferty działań skierowanych do rodziców, mających na celu rozwój umiejętności społecznych rodziców oraz umiejętności wychowawczych. ➔ Rozwój zdalnych form wsparcia. ➔ Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. 	<p>rodzinami.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ Trudność w diagnozowaniu problemu uzależnień wśród młodzieży. ➔ Niedostateczne środki finansowe na oświatę. ➔ Emigracja zarobkowa i migracja na inne tereny oraz niekorzystne zmiany demograficzne – starzenie się społeczeństwa. ➔ Niezadowalający poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną. ➔ Niedostateczna oferta spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież. ➔ Postępujące starzenie się społeczeństwa, choroby cywilizacyjne. ➔ Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci. ➔ Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży. ➔ Zwiększenie się liczby dzieci i młodzieży, podejmujących zachowania ryzykowne. ➔ Wzrost problemów emocjonalnych związanych z uzależnieniami od social mediów, gier komputerowych i korzystania z Internetu (np. zaburzenia lękowe, alienacja, depresja).
--	--

VII. PARTNERZY W REALIZACJI PROGRAMU

Zadania Programu realizowane będą przez instytucje i organizacje go tworzące, tj.:

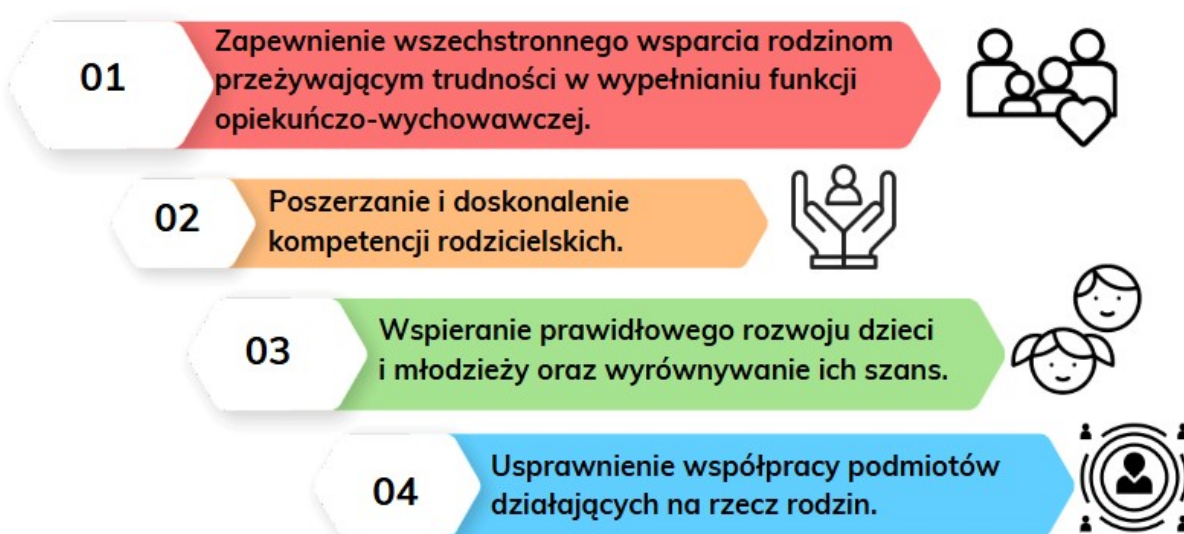
1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie,
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
3. Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staszowie,
4. Komendę Powiatową Policji w Staszowie,
5. Sąd Rejonowy w Staszowie - Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
6. Publiczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Staszowie,
7. Placówkę Wsparcia Dziennego w Staszowie Świetlica „Jutrzenka”,
8. Urząd Miasta i Gminy w Staszowie,
9. Placówki oświatowe na terenie gminy Staszów,
10. Staszowski Ośrodek Kultury w Staszowie,
11. Centrum Psychoterapii PROMEDIC,
12. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Staszowie,
13. Ośrodek Sportu i Rekreacji w Staszowie,
14. Organizacje pozarządowe,
15. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
16. Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie.

VIII. CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest rozwój systemu wsparcia na rzecz rodzin zamieszkujących gminę Staszów, borykających się głównie z trudnościami w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Cele operacyjne Programu:

Cele operacyjne Programu zostały opracowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i zostały im przypisane oczekiwane rezultaty w wyniku realizacji Programu.

Cel operacyjny 1: Zapewnienie wszechstronnego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

<p>➤ Zapewnienie pomocy społecznej w formie finansowej i pozafinansowej rodzinom wymagającym wsparcia.</p> <p>➤ Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy oraz poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego.</p>				
Lp.	Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1.1	Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej.	2025-2027	* Liczba rodzin i dzieci w rodzinach objęta pomocą społeczną, * Liczba i formy udzielonej pomocy- tj. 1. świadczenia pieniężne, 2. świadczenia niepieniężne.	OPS.
1.2	Przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego.	2025-2027	* Liczba dzieci korzystających ze świadczeń rodzinnych: - zasiłki rodzinne + dodatki, - zasiłki pielęgnacyjne na dzieci, - świadczenia pielęgnacyjne z tyt. opieki nad dzieckiem, - świadczenia rodzicielskie w związku z urodzeniem dziecka, - jednorazowe zapomogi z tyt. urodzenia dziecka. * Liczba osób uprawnionych do świadczeń	OPS.

			z funduszu alimentacyjnego.	
1.3	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	2025-2027	* Liczba rodzin, dzieci i osób dorosłych korzystających z posiłków w programie i poza programem.	OPS.
1.4	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów o charakterze socjalnym oraz sportowym.	2025-2027	* Liczba osób, objętych wsparciem stypendialnym w tym: socjalnym, szkolnym, sportowym.	UMiG.
1.5	Udzielanie wsparcia w ramach ustawy „Za życiem” poprzez asystenta rodziny.	2025-2027	* Liczba dzieci, * Liczba rodzin.	OPS.
1.6	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	2025-2027	* Liczba osób korzystających z poradnictwa, * Liczba udzielonych porad, * Liczba podmiotów udzielających wsparcia.	OPS, GKRPA, PPPP.
1.7	Świadczenie pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi.	2025-2027	* Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem w formie usług opiekuńczych, - liczba dzieci w tych rodzinach. * Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem w formie specjalistycznych usług opiekuńczych, - liczba dzieci w tych rodzinach.	OPS.

1.8	Świadczenie pracy socjalnej przez pracowników OPS.	2025-2027	*Liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną.	OPS.
1.9	Udzielanie rodzinom z dziećmi pomocy w formie dodatków mieszkaniowych.	2025-2027	*Liczba rodzin korzystających z dodatków.	OPS.
1.10	Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	2025-2027	*Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów , * Liczba osób biorących udział w szkoleniu.	OPS,ZI,PPPP,PCPR.
1.11	Objęcie rodzin wielodzietnych programem zniżek w ramach „Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny”.	2025-2027	* Liczba wydanych KDR, * Liczba rodziców korzystających z KDR, * Liczba dzieci objętych KDR.	OPS.
1.12	Kontynuowanie działalności Punktu Pomocy Ofiarom Przemocy i Przystępstw w Rodzinie.	2025-2027	*Liczba osób korzystających z poradnictwa, * Liczba udzielonych porad.	OPS.
1.13	Kontynuowanie prowadzenia grupy wsparcia dla rodziców samotnie wychowujących dzieci.	2025-2027	*Liczba osób uczestniczących w spotkaniach. * Liczba spotkań.	OPS.

1.14	Zapewnienie rodzinom wsparcia w formie wolontariatu.	2025-2027	*Liczba wolontariuszy	PWD, Placówki oświatowe, OPS.
------	--	-----------	-----------------------	-------------------------------

Cel operacyjny 2: Poszerzenie i doskonalenie kompetencji rodzicielskich.

- ➔ Rozwój oddziaływań służących wspieraniu i integrowaniu rodzin.
- ➔ Wzmocnienie kompetencji rodziców w zakresie opiekuńczym i wychowawczym.
- ➔ Włączenie rodzin wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem do aktywnego życia w społeczności lokalnej.

Lp.	Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
2.1	Zapewnienie odpowiedniej liczby zatrudnionych asystentów rodziny do aktualnego zapotrzebowania, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	2025-2027	* Liczba asystentów rodziny pracujących na rzecz rodzin, * Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny, w tym: na wniosek sądu, na wniosek pracownika socjalnego.	OPS.
2.2	Popularyzowanie działalności rodzin wspierających oraz zachęcanie rodzin w Gminie do podejmowania tej roli.	2025-2027	* Liczba rodzin wspierających.	OPS, UMiG.
2.3	Współorganizowanie wydarzeń/imprez integrujących rodziny oraz promujących zdrowy tryb życia.	2025-2027	*Liczba zorganizowanych wydarzeń. * Liczba uczestników wydarzeń/imprez.	UMiG, Placówki oświatowe, OPS, OSiR, SOK,PWD,GKRPA

2.4	Organizowanie lokalnych kampanii uwrażliwiających na problemy rodzin.	2025-2027	*Liczba zorganizowanych kampanii.	OPS, UMiG, GKRPA, PWD, Placówki oświatowe.
-----	---	-----------	-----------------------------------	--

Cel operacyjny 3: Wspierania prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży oraz wyrównywanie ich szans.

- ➔ Rozwój i zintensyfikowanie środowiskowych form wsparcia dla dzieci i młodzieży.
- ➔ Upowszechnienie działań profilaktycznych wspomagających optymalny rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
3.1	Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży zgodnych z rozpoznanymi potrzebami.	2025-2027	*Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych, *Liczba dostępnych zajęć.	Placówki oświatowe, UMiG, OSiR, SOK, PWD.
3.2	Realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających dysfunkcjom społecznym.	2025-2027	* Liczba programów, *Liczba dzieci objętych programami.	Placówki oświatowe, UMiG.
3.3	Kontynuowanie działalności Placówek Wsparcia Dziennego- Świetlicy „Jutrzenka”.	2025-2027	* Liczba działających placówek, * Liczba dzieci objętych opieką przez placówki.	UMiG, PWD.
3.4	Organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży.	2025-2027	* Liczba dzieci wyjeżdżających na kolonie letnie.	UMiG, OPS, Organizacje pozarządowe.

Cel operacyjny 4: Usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodzin.

Lp.	Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
<p>➔ Zwiększenie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej w zakresie wsparcia rodzin w sytuacjach kryzysowych.</p> <p>➔ Rozwój systemu pieczy zastępczej.</p> <p>➔ Zoptymalizowanie przekazu informacji na temat form wsparcia na rzecz rodzin w Gminie.</p>				
4.1	Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji.	2025-2027	* Liczba udzielonych informacji.	OPS, ZI, GKRPA, Placówki oświatowe, UMiG
4.2	Stałe monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	2025-2027	* Liczba spotkań w zespole ds. ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	OPS. PCPR.
4.3	Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	2025-2027	* Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych. * Liczba spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka.	OPS, Placówki opiekuńczo-wychowawcze, PCPR.
4.4	Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	2025-2027	* Wysokość poniesionych nakładów finansowych. * Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej.	OPS, PCPR.

IX. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Staszów na lata 2025-2027 są mieszkańcy gminy Staszów, szczególnie rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program kierowany jest także do przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz rodzin oraz dzieci i młodzieży.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Staszów na lata 2025-2027 finansowane będą z następujących źródeł:

- ➔ środków własnych Gminy,
- ➔ środków finansowych z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

XI. EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu powinny opierać się na:

- 1) ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- 2) ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- 3) opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć jedną bądź kilka technik badawczych, tj.:

- ➔ analizę dokumentów,
- ➔ badanie ankietowe adresatów Programu,
- ➔ badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **Kryterium efektywności**– ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) **Kryterium użyteczności**– ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **Kryterium trafności**– rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanemu problemom.

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Staszów na lata 2025-2027 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Koordynatorem Programu i jednocześnie instytucją wiodącą przy jego realizacji będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sprawozdanie z realizacji Programu podmioty zaangażowane w jego realizację będą składały dnia 31 stycznia każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie.

Dodatkowo sporządzane będą sprawozdania rzeczowo – finansowe z zakresu wspierania rodziny, które będą przekazywane wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, zgodnie z art.176 ust. 6 wyżej cytowanej ustawy.

XII. BIBLIOGRAFIA

1. Cudak S., Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego, [w:] Pedagogika rodziny, red. S. Cudak, Kielce 2007.
2. <https://bdl.stat.gov.pl/>
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii gminy Staszów na lata 2022-2025.
4. Kawula S., Brągiel J., Janke A., Pedagogika rodziny, Toruń 1999.
5. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok.
6. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026.
7. Raport o stanie Miasta i Gminy Staszów za 2023 rok.
8. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok.
9. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok.
10. Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie za 2021, 2022 i 2023 rok.
11. Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2021, 2022 i 2023 rok.
12. Żebrowski J., Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej, [w:] Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001.

XIII. SPIS WYKRESÓW I TABEL

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Staszów w latach 2021-2023.....	9
Wykres 2. Powody udzielania świadczeń w 2023 roku według liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.....	10
Wykres 3. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023.....	11
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2021-2023.....	16
Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej na przestrzeni lat 2021-2023.....	24
Wykres 6. Liczba wszczętych i prowadzonych procedur NK na przestrzeni lat 2021-2023.....	26

SPIS TABEL

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej.....	5
Tabela 2. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2023 roku.....	10
Tabela 3. Dane dotyczące asystentury rodziny w gminie Staszów na przestrzeni lat 2021-2023.....	11
Tabela 4. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023.....	12
Tabela 5. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności za lata 2021-2023.....	12
Tabela 6. Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023.....	14
Tabela 7. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Staszów wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023.....	17
Tabela 8. Liczba osób i porad, których udzielono w ramach działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w latach 2021-2023.....	19
Tabela 9. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2023.....	25
Tabela 10. Liczba zakończonych procedur NK w latach 2021-2023.....	26
Tabela 11. Liczba osób dotkniętych przemocą domową w podziale na płeć w latach 2021-2023.....	27
Tabela 12. Analiza SWOT w obszarze wsparcia rodziny na terenie gminy Staszów.....	29

Uzasadnienie

Do zadań własnych gminy należy opracowywanie i realizacja gminnych programów wspierania rodziny. Głównym celem programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego rodzaju trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnienie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. Priorytetem Programu jest dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych i środowiska rodzinnego, troska o harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową. Ww. pomoc może być osiągnięta poprzez stworzenie spójnego systemu wsparcia, współpracę wszystkich członków rodziny, instytucji, tj. pomocy społecznej, sądu, policji itp. Mając na uwadze powyższe zasadnym jest przyjęcie przedmiotowej uchwały.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Staszowie

Tomasz Klimek